

Проф. д-р ик. н. Людмил Петков

60 ГОДИНИ СПИСАНИЕ „ИКОНОМИЧЕСКА МИСЪЛ“¹

През 2016 г. година академичното списание „Икономическа мисъл“ чества своя шестдесетгодишен юбилей. За развитието на обществото този период не е толкова голям, но като се отчете и вземе под внимание характеристиката и особеностите на времето, през което то е списвано, издавано и разпространявано, не може да не се отбележи, че това е безспорен успех. Изминалото време е белязано от радикални обществени и стопански промени в света, вкл. и в България, при които икономическата наука придобива нови приоритети, предметът на изследванията се изменя, а това изисква и промяна на тяхното представяне пред научната и обществената аудитория. И може да се направи извод, че списанието, следвайки обществените тенденции, се е развило успешно дотолкова, доколкото е отразявало равнището на съответната наука и на икономическите изследвания през сложния 60-годишен период. Доказателство за това е, че то не е преставало да се издава, т.е. търсено е от учените да публикуват своите постижения и от стопанските дейци, за да ги използват в дейността си.

Индикатор за развитието на науката е публикационната дейност, като съществен дял от нея заема научната периодика. Тя реализира новите постижения в съответната област. Ярък представител на периодиката, свързана с икономическите научни проблеми, е сп. „Икономическа мисъл“.

Началото на публикационната дейност в сферата на икономиката в България е положено със създаването на Българското икономическо дружество (БИД) през 1895 г. и с неговото списание, чието издаване продължава до 1949 г. В списанието са публикувани материали за нуждите на стопанската практика, като са застъпвани и теоретични стопански проблеми. Учреденият към БИД научен комитет е направлявал новите научни прояви. Наред с това са провеждани научни срещи на икономисти, на които са разисквани въпроси от стопанския и от научния живот (например на Втория научен съвет на дружеството през 1938 г. е изнесен и обсъден докладът „Стопанска действителност и стопанска наука“).

През 1929 г. е създадено Дружеството на икономистите-академици в България, продължило да съществува до 1938 г. То започва да издава свое списание - „Стопанска мисъл“, в което се застъпват и анализират проблеми на икономическата теория, нейното изучаване и разпространение в страната. След десет години това списание е закрито и резултатите от изследванията на българската икономика, както и теоретичните разработки намират място в научните трудове на създадения през 1935 г. Статистически институт за стопански проучвания към Софийския държавен университет, който функционира до

¹ Слово на главния редактор, изнесено на Съвместната международна конференция „Икономически предизвикателства: миграция, глобализация, устойчивост, политики“, организирана от УНСС - катедра „Икономикс“, СУ „Св. Климент Охридски“ - Стопански факултет и Института за икономически изследвания при БАН (21 - 22 октомври 2016 г.).

1946 г. В тази последователност не може да не се отбележи, че през онези години икономически публикации се правят и в университетските периодични издания, в изданията на БНБ и на други ведомства, някои от които излизат и днес.

В своя доклад, изнесен при честването на петдесетата годишнина на сп. „Икономическа мисъл“, неговият тогавашен главен редактор проф. Александър Димитров подчертава, че е „трудно да се определи откъде тръгват корените на списанието и продължител на кое от изданията е то. В крайна сметка това не е толкова важно, а е съществено доколкото то изпълнява възложените му от времето обществени функции.“²

И все пак е необходимо да се отбележи едно, макар и относително начало. А то се определя от принадлежността на списанието към академичната икономическа периодика на Икономическия институт към Българската академия на науките.

В доклада на главния редактор на „Икономическа мисъл“ и директор на Института проф. Кирил Киряков, изнесен при честването на четиридесетата й годишнина, се изтъква, че „издаването на списание с общоикономически синтетичен профил трябваше да отговори на редица напълно наредени проблеми и да се съобрази с определени потребности, а именно:

1. Икономическото развитие изискваше създаване на научно списание, на страниците на което да се анализира и обобщава етапът на икономическото развитие на страната.

2. Отговаряне на необходимостта от теоретичен орган, свързан с изграждането по това време на разгърнатата академична, университетска и ведомствена научни структури в икономическата област.

3. Продължаване на тенденциите в българската печатна научно-икономическа трибуна и възстановяване на стопанската книжнина от предшестващите периоди.

4. Популяризиране на българската икономическа наука, на постиженията и проблемите на българската икономика в чужбина.

5. Отразяване на тенденциите, развитието и проблемите на икономическата наука на другите страни.“³

Проф. Киряков посочва, че именно тези изисквания към *новото* списание са определили насоките, съдържанието и програмното му начало, приети от първата му редколегия с главен редактор чл.-кор. проф. Кръстю Добрев през 1956 г. Стремелът на учредителите на „Икономическа мисъл“ е списанието да се превърне в изразител на „въпросите и проблемите на икономическата наука в най-тясна връзка с живототрепущите проблеми на българската и

² Димитров, Ал. (2006). 50 години трибуна на икономическата мисъл. - Икономическа мисъл, N 5, с. 7.

³ Киряков, К. Списание „Икономическа мисъл“ - приемственост, традиции в националната научна периодика. - Икономическа мисъл, 1996, N 2, с. 7.

световната икономика и да стане пропагандатор и разпространител на икономическите знания в страната“.

От 1956 г. насам главни редактори са чл.-кор. проф. Кръстю Добрев, който е и основател на списанието, проф. д-р ик. н. Кирил Киряков, проф. д-р ик. н. Атанас Леонидов, проф. д-р ик. н. Александър Димитров. От 2008 г. тази длъжност заема проф. д-р ик. н. Людмил Петков. Всеки от тези учени със своите знания и организаторски способности е допринесъл списанието да се развива успешно и да отговаря в определена степен на изискванията на науката.

Не може да не се отбележи, че по традиция и поначало академичният дух на списанието се поддържа успешно чрез работата на редакционната колегия. В нея през годините са привлечани и избирани едни от най-добре подготвените икономисти, отначало само от Института, а впоследствие и от други институти и висши училища. В неговата редколегия са участвали такива изтъкнати учени-икономисти като акад. Жак Натан, акад. Евгени Матеев, чл.-кор. Тодор Владигеров, чл.-кор. Веселин Никифоров, проф. Тодор Вълчев и много други. По този начин са интегрирани усилията и възможностите на широк кръг учени да работят за просперитета на списанието.

Зачитани и развивани са добрите традиции и доколкото е възможно, списанието съществува ефективно при новите условия, променили радикално икономиката на страната в края на миналия и в началото на сегашния век. Запазен е не само формалният му облик на организация, но и научният профил и академичност, съобразени с потребностите на новото време. Съществено е подобрен и дизайнът на списанието. Високоерудираният състав на редколегията е гарант за качеството на приетите за публикуване статии и други материали.

От 2012 г. „Икономическа мисъл“ има и редакционен съвет, в който са включени учени от ИИИ при БАН, УНСС, СА-Свищов, СУ „Св. Климент Охридски“, ЕВУИМ-Пловдив, ИУ-Варна, от университети и институти в Испания, Белгия, Франция, Румъния, Япония, Русия и Украйна.

Дълги години сп. „Икономическа мисъл“ е издавало по един сборен брой годишно на руски и на английски език с цел неговото международно представяне. Показателен за международното признание, което има списанието, е фактът, че през годините редица известни чуждестранни издания са искали разрешение за препечатване на статии. Традиция е от 2001 г. на страниците на „Икономическа мисъл“ подробно да се представят постиженията на получателите Нобелова награда за икономика през съответната година.

Въпреки естествено бавната преориентация на научните изследвания след трудните времена на прехода от 90-те години на миналия век и независимо от ограниченията за финансиране на издателската дейност през този период, навременното издаване на сп. „Икономическа мисъл“ никога не е прекъсвало.

Това се дължи както на усилията и всеотдайността на работещите в списанието, така и отчасти на финансовата помощ от различни институции и спонсори. Трябва да се отбележи, че финансовите затруднения, свързани с

издаването на списанието, през последните 20 години са преодолявани с помощта на Университета за национално и световно стопанство, за което редколегиата на списанието изказва благодарност. Печатницата на УНСС осигурява своевременно, без закъснение отпечатването и предоставянето на читателите на 6-те книжки за времето до края на всяка от текущите години. Това е голямо постижение, имайки предвид трудностите на други български периодични издания от този род, а и на някои академични. Разбира се, трябва да се прибави и осигуряването на статийен материал, своевременната му обработка и редакция, както и предаването на книжките в печатницата в подходящ вид.

При равни други условия (организационно-издателски) научното равнище на „Икономическа мисъл“ е такова, каквото е равнището на икономическите изследвания. Списанието в съответствие с неговия профил очаква на страниците му да се появят публикации, третиращи фундаментални критерии за икономическо и социално развитие - въпроси от развитието на икономическата теория и методология, на икономиката на страната и на стопанските единици, при настъпилите глобални промени в световната икономика и в икономическата среда в България. Някои от тях са следните:

1. Икономика или политическа икономия
2. Държавна и частна собственост – функции и взаимодействия в националната икономика
3. Икономика на знанието, същност на човешкия капитал, функции и възпроизводство в глобалните условия
4. Нови глобални характеристики на икономическите, финансовите и финансово-икономическите кризи и възможности за преодоляването им
5. Пазарно и държавно регулиране на икономическото развитие - функции, място, роля и съчетаване на общностно, национално, регионално и структурно ниво
6. Икономически растеж и приоритети при оползотворяване на резултатите от него в съвременните условия
7. Разпределение и социална справедливост
8. Общностно регулиране и икономически и социален суверенитет
9. Човешки капитал и образование. Необходими съответствия за икономически просперитет
10. България в Евроната. ДА – кога и как? Не – защо?
11. Ефективност и устойчивост на икономиката. Съвместимост между тях

Надяваме се, че и в бъдеще списание „Икономическа мисъл“ ще бъде привлекателно публикационно място за изява на нови, интересни и полезни научни изследвания и дискусии по спорни проблеми и решения.